

Raadsvoorstel

Opsteller

Driel, Martijn van

Vergadering van

3 oktober 2023

Kenmerk

Z/23/062943 / D/23/119866

Portefeuillehouder

Jelmer Vierstra

Portefeuille

Financiën

Onderwerp

Programmabegroting 2024-2027

Samenvatting

De Programmabegroting 2024 inclusief de Meerjarenraming 2025-2027 voor de gemeente Woerden is opgesteld. Deze begroting bouwt voort op de Kadernota 2024. In de begroting staan de geraamde baten en lasten voor de jaren 2024-2027 en de afgesproken resultaten tussen raad en college. In deze Begroting laat het jaar 2024 een sluitend saldo zien. In 2025 resteert een klein nadelig saldo. Voor de jaren 2026 en 2027 is het begrotingssaldo niet sluitend, zoals ook al in de kadernota aangekondigd. Dit is in lijn met het advies van de VNG om de onbalans tussen door het Rijk verstrekte middelen en de gemeentelijke taken duidelijk te laten zien.

De raad wordt voorgesteld de Begroting 2024 vast te stellen.

Gevraagd besluit

1. De Programmabegroting 2024, inclusief de mutaties in de reserves, vast te stellen;
2. De investeringsbudgetten uit de jaarschijf 2024 van de investeringsplanning vast te stellen;
3. De meerjarenraming 2025-2027 te aanvaarden als leidraad voor het te voeren beleid in de jaren 2025, 2026 en 2027.

Inleiding

Wij bieden u de Programmabegroting 2024-2027 aan.

In deze Begroting laat het jaar 2024 een sluitend saldo zien. In 2025 resteert een klein nadelig saldo. Voor de jaren 2026 en 2027 is het begrotingssaldo niet sluitend, maar hier is Woerden niet uniek in. Sterker nog: de VNG heeft juist geadviseerd om de tekorten die in 2026 en 2027 ontstaan - door de veel lagere rijksbijdrage – zichtbaar te maken in de begroting.

De provincie kijkt als toezichthouder voor de beoordeling van de begroting vooral naar het structurele saldo. Dat is het saldo exclusief incidentele baten en lasten en incidentele reservemutaties. Het structurele begrotingssaldo van de gemeente Woerden is in 2024 en 2025 positief (2024: € 2,5 miljoen, 2025: € 2,6 miljoen). In 2026 (€ 4,9 miljoen negatief) en 2027 (€ 5,5 miljoen negatief) is de begroting dus ook volgens de systematiek van de provincie niet sluitend. Vanuit het

provinciaal toezicht is het in ieder geval van belang dat het eerste jaar (2024) sluitend is.

Met het vaststellen van de Programmabegroting wordt het college voor het begrotingsjaar 2024 geautoriseerd voor de lasten en baten uit de Programmabegroting en het doen van investeringen voor het begrotingsjaar 2024.

Participatieproces

Bij het opstellen van de Programmabegroting 2024-2027 is uitgegaan van de door de raad vastgelegde uitgangspunten. Er is geen sprake van participatie met inwoners over dit onderwerp.

Wat willen we bereiken

De doelen die in 2024 worden gerealiseerd hebben hun effect op de inwoners en bedrijven van Woerden. De Programmabegroting moet leiden tot een duurzame en gezonde financiële positie.

Wat gaan we daarvoor doen

De inspanningen die leiden tot de resultaten zijn opgenomen in de verschillende programma's.

Argumenten

1. De Programmabegroting 2024, inclusief de mutaties in de reserves, vast te stellen;

De begroting moet worden vastgesteld om het college te autoriseren tot het doen van uitgaven zodat de beoogde resultaten kunnen worden gerealiseerd en de effecten kunnen worden behaald.

De Programmabegroting 2024 is een nadere uitwerking van hetgeen in de Kadernota reeds is vastgesteld. Naast de beleidskeuzes die in de Kadernota gemaakt zijn, zijn de effecten van de Meicirculaire 2023 opgenomen en zijn de financieel technische doorrekeningen gemaakt. Dit betreft onder meer de indexaties zoals opgenomen in de Kadernota, de aanpassingen op de urennorm / formatie, aanpassingen in de rentelasten en rentebaten en de bijstelling van de kapitaallasten op basis van het vooruitschuiven van investeringen om de investeringsboeggolf te verkleinen.

2. De investeringsbudgetten uit de jaarschijf 2024 van de investeringsplanning vast te stellen

De investeringsplanning moet worden vastgesteld om de investeringen in het jaar 2024 te kunnen uitvoeren. De investeringsplanning is opgenomen in Hoofdstuk 7 van de Financiële Begroting. Het totaal bedrag aan investeringen bedraagt € 29.636.500.

In de Kadernota is een investeringsplafond afgesproken van € 23 miljoen. Ondanks forse inspanningen zijn wij nog niet zover dat wij al concreet investeringen hebben kunnen uitstellen of afstellen. Hiervoor ontvangt uw raad op korte termijn nog een procesvoorstel.

In deze investeringen zijn de kosten geïndexeerd ten opzichte van de meerjareninvesteringsplanning in de Begroting 2023. Zoals aangegeven in de investeringsplanning, is een aantal investeringsvoorstellen al wel financieel opgenomen, maar wordt er eerst een afzonderlijk voorstel naar de raad gebracht alvorens deze investering daadwerkelijk gedaan kan worden.

Vanuit de investeringskredieten die in 2023 en eerder zijn verstrekt, verwachten wij nog circa € 23 miljoen door te schuiven naar 2024 en circa € 12 miljoen schuift door naar 2025. De begrote investeringen in 2024 komen daarmee nu naar verwachting op circa € 53 miljoen.

3. De Meerjarenraming 2025-2027 te aanvaarden als leidraad voor het te voeren beleid in de jaren 2025, 2026 en 2027.

De Meerjarenraming 2025-2027 is de leidraad voor de opvolgende jaren. Formeel neemt u als raad nog geen besluit over deze jaren: dit volgt bij de begroting van het betreffende jaar. de meerjarenraming is dus alleen om het langjarige beeld te schetsen.

Kanttelingen, risico's en alternatieven

1. De risico's zijn beschreven in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing. De uitvoering van de maatregelen wordt gemonitord en hierover wordt via de reguliere P&C-cyclus over gerapporteerd.

2. De schuldquote komt door het hogere investeringsniveau boven de afgesproken norm uit. Dit staat nader uitgewerkt bij "Financiële gevolgen van het voorgestelde besluit". Wanneer de maatregelen om de investeringen terug te dringen tot € 23 miljoen daadwerkelijk gerealiseerd worden, blijven we in ieder geval t/m 2026 binnen de toegestane schuldquote van 150%. In de voorliggende begroting zijn de kapitaallasten al wel verwerkt conform de uitgangspunten van het investeringsplafond. De investeringsplanning zelf is feitelijk nog niet aangepast. Dat traject loopt nog vrij intensief. Hiervoor ontvangt uw raad op korte termijn nog een procesvoorstel.

Zoals benoemd in de RIB 'aanpak verlaging schuldquote' is het risico van een (te) hoge schuld voornamelijk gelegen in hoge rentelasten in de toekomst die op dat moment maar beperkt beïnvloedbaar zijn. Bij een lage rente is dus het effect van een hoge schuld op onze rentelasten logischerwijs niet zo groot. Maar bij een stijgende rente gaat de schuld een steeds groter effect hebben op de rentelasten. En daarmee is dus minder ruimte in de begroting voor andere (beleids)uitgaven.

Het is dus wel van belang dat we uiteindelijk er wel in slagen om de investeringen ook daadwerkelijk terug te brengen tot het niveau van € 23 miljoen.

3. De begroting laat in de jaren 2026 en 2027 een groot negatief saldo zien, doordat de bijdragen van het Rijk dan veel lager zijn dan in 2025. De VNG heeft gemeenten ook geadviseerd om dit negatieve saldo zichtbaar te maken in de begroting. De verwachting is dat het Rijk nog komt met aanvullende middelen, maar er bestaat ook een risico dat er geen aanvullende financiering komt. In dat geval ligt er een grote financiële bezuinigingsopgave vanaf 2026. Overigens niet alleen voor Woerden, maar ook voor veel andere gemeenten in Nederland. Het college volgt de ontwikkelingen en houdt de raad via de P&C producten op de hoogte.

Financiële gevolgen van het voorgestelde besluit

De begroting laat samengevat het volgende beeld zien:

Bedragen (x € 1.000)	2024	2025	2026	2027
Baten	181.926	180.580	168.286	165.784
Lasten	180.965	178.774	174.096	172.231
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	961	1.806	-5.810	-6.447
Stortingen	2.062	2.951	2.988	2.974
Onttrekkingen	1.101	1.057	1.430	1.575
Mutaties reserves	961	1.894	1.558	1.399
Gerealiseerd resultaat	-	-88	-7.368	-7.846

+ = voordelig, - = nadelig

Voor de beoordeling van de begroting en de financiële gezondheid kijkt de Provincie Utrecht als toezichthouder naar het structurele begrotingssaldo, dus zonder incidentele baten en lasten. In onderstaande tabel is vermeld wat het structurele saldo is.

Bedragen (x € 1.000)	2024	2025	2026	2027
Saldo baten en lasten	961	1.806	-5.810	-6.447
saldo mutaties reserves	-961	-1.894	-1.558	-1.399
Begrotingssaldo (+ = voordelig, - = nadelig)	-	-88	-7.368	-7.846
Af:				
Incidentele baten	-7.449	-6.535	-5.835	-4.127
Incidentele onttrekkingen reserves	-80	-80	-201	-358
Bij:				
Incidentele lasten	8.216	6.635	5.835	4.127
Incidentele toevoegingen reserves	1.817	2.717	2.717	2.717
Structureel saldo begroting (+ = voordelig, - = nadelig)	2.504	2.649	-4.852	-5.487

Het structurele begrotingssaldo van de gemeente Woerden is in 2024 en 2025 positief (2024: € 2,5 miljoen, 2025: € 2,6 miljoen). In 2027 (€ 4,9 miljoen negatief) en 2028 (€ 5,5 miljoen negatief) is de begroting dus ook volgens de systematiek van de provincie niet sluitend.

Schuldquote

De schuldquote blijft in 2024 binnen de toegestane norm, zoals vastgelegd bij de Strategische Heroriëntatie.

Bedragen (x € 1.000)	2024	2025	2026	2027
Schuldquote begroting 2023	161%	165%	181%	181%
Schuldquote begroting 2024	138%	150%	170%	180%
Schuldquote begroting 2024, inclusief investeringsplafond	120%	128%	143%	154%

Communicatie

Persbericht en op de gemeentepagina in de krant.

De Begroting wordt online gepubliceerd via woerden.begrotingonline.nl

Vervolgproces

Na het vaststellen van de Begroting 2024-2027 vindt monitoring op de doelstellingen en de financiële voortgang plaats via de reguliere Planning & Controlcyclus.

Nog voor de begrotingsbehandeling ontvangt u als Raad een procesvoorstel in welk tempo en met welke tussenstappen u onze nieuwe investeringsplanning ter besluitvorming aangeboden krijgt. Als dit aanleiding geeft tot mutaties in de investeringsplanning, worden deze in de voorjaarsrapportage verwerkt en aan uw raad voorgelegd. Het college hecht eraan dit proces zorgvuldig te doorlopen en geen overhaaste keuzes te maken.

Bevoegdheid raad

Artikel 189 van de Gemeentewet.

Bijlagen

1) Raadsbesluit D/23/119998

2) Programmabegroting 2024-2027 D/23/120850

De programmabegroting wordt online gepubliceerd via woerden.begrotingonline.nl
